

NADZÓR NAD WARUNKAMI PRACY W 2013 r.

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie lubuskim znajdują się 2 973 zakłady pracy zatrudniające prawie 130 tys. pracowników. Zdecydowaną większość (blisko 50 %) stanowią małe zakłady zatrudniające do 9 pracowników.

W 2013 r. skontrolowano nieco więcej zakładów niż rok wcześniej, przeprowadzając 1 386 kontroli.

Tabela. Liczba zakładów pracy nadzorowanych w latach 2010-2013.

Rok	Liczba zakładów:		Liczba pracowników w skontrolowanych zakładach pracy	Liczba przeprowadzonych kontroli
	w ewidencji	skontrolowanych		
2010	2 886	1 171	76 083	1 597
2011	2 839	1 144	74 095	1 574
2012	2 936	1 038	72 515	1 303
2013	2 973	1 132	63 713	1 386

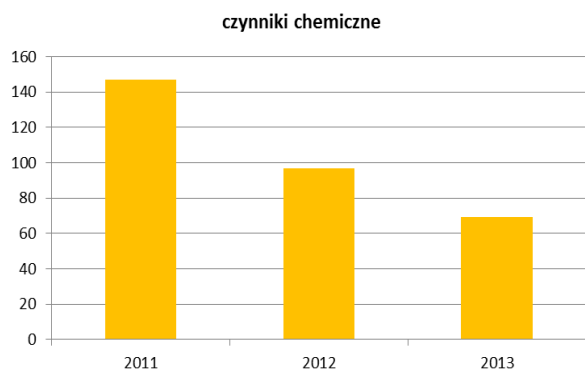
Tabela. Liczba zakładów pracy, zatrudnionych w nich pracowników oraz przeprowadzonych kontroli w wybranych działach gospodarki.

Dział gospodarki	Liczba zakładów:		Liczba zatrudnionych w zakładach pracy:		Liczba kontroli
	objętych ewidencją	skontrolowanych	objętych ewidencją	skontrolowanych	
Razem, w tym m.in.	2 973	1 132	127 184	63 713	1 386
Przetwórstwo przemysłowe	1 181	493	64 847	41 141	628
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	722	315	9 189	4 240	366
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	110	27	8 483	5 348	49
Edukacja	97	33	8 391	2 087	42
Transport i gospodarka magazynowa	92	34	7 125	1 475	47
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	189	44	4 222	1 511	55
Budownictwo	162	47	3 067	1 417	56

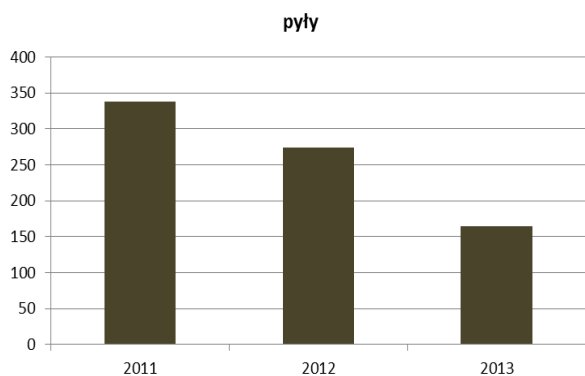
Ze względu na fakt, że największe ryzyko zawodowe występuje w zakładach przemysłowych oraz pomiotach wykonujących działalność leczniczą, w tych branżach przeprowadzono najwięcej kontroli.

Na terenie województwa lubuskiego znajduje się 328 zakładów pracy, w których stwierdzono czynniki szkodliwe dla zdrowia w stężeniach/natężeniach przekraczających prawnie dopuszczalne normy higieniczne NDS/NDN (Najwyższe **D**opuszczalne **S**tężenie / Najwyższe **D**opuszczalne **N**atężenie). W roku 2013 r. skontrolowano 174 z nich (w 2012r. – 169) wydając 46 decyzji zobowiązujących do obniżenia stężenia/natężenia tych czynników do dopuszczalnych granic w celu poprawy warunków pracy zatrudnionych osób. Nadal jednak 8 074 pracowników, czyli ok. 6% osób zatrudnionych, pracuje w warunkach szkodliwych z powodu przekroczonych norm higienicznych. Liczba ta nieznacznie wzrosła, w porównaniu do roku wcześniejszego, kiedy stwierdzono 7 980 osób pracujących w warunkach przekroczonych norm higienicznych czynników szkodliwych.

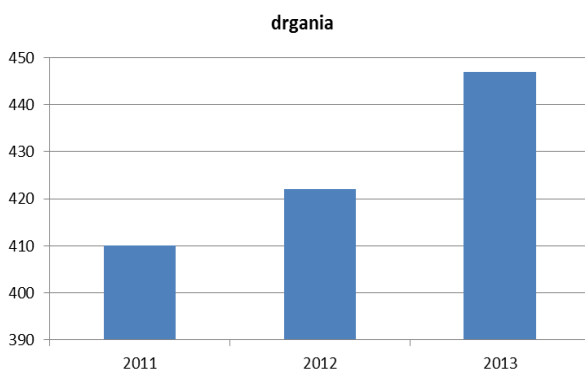
Wykresy. Liczba pracowników pracujących na stanowiskach pracy, gdzie stwierdzono czynnik szkodliwy w stężeniach (natężeniach) powyżej NDS/NDN w latach 2011-2013.

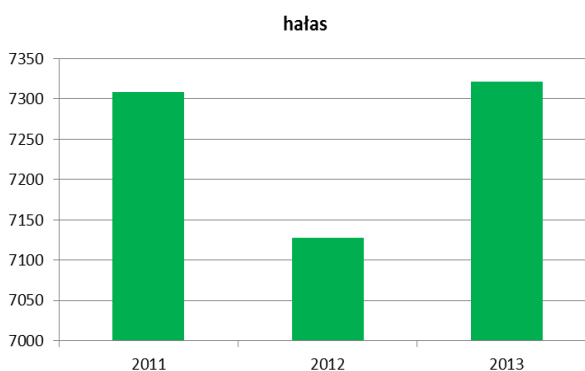
Liczba osób pracujących w województwie lubuskim w przekroczeniu dopuszczalnych stężeń dla czynników chemicznych nie jest duża – w 2013 r. było to 69 osób (w dużej mierze byli to spawacze narażeni na tlenki żelaza, mangan i jego związki).

Liczba pracowników narażonych na działanie pyłu w stężeniach przekraczających dopuszczalne normy higieniczne systematycznie spada – w 2013 r. było to 160 osób, z tego 42 pracowników narażonych było na pył drewna twardego (mający działanie rakotwórcze).

W 2013 r. w warunkach przekroczonych norm drgań pracowało 447 osób (o 25 więcej niż rok wcześniej).

Istotnym problemem ze względu na liczbę osób pracujących w warunkach przekroczonych norm higienicznych jest narażenie na ponadnormatywny hałas. W 2013 r. liczba pracowników pracujących w ponadnormatywnym hałasie wzrosła do 7 321 (o 193 więcej w stosunku do roku poprzedniego).

Spośród skontrolowanych zakładów pracy 147 nie posiadało aktualnych pomiarów czynników szkodliwych, w roku 2012 brak aktualnych pomiarów stwierdzono w 138 zakładach. Jest to jedno z najczęściej stwierdzanych uchybień podczas kontroli zakładów pracy co jest niepokojące ze względu na brak właściwego rozeznania środowiska pracy będącego podstawą prewencji chorób zawodowych.

Ponadto stwierdzano m.in.:

- zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń – w 127 zakładach (2012 r. – 151),
- brak lub nieprawidłową ocenę ryzyka zawodowego – w 89 zakładach (2012 r. – 103),
- brak aktualnych badań lekarskich pracowników – w 18 zakładach (2012 r. – 16).

Najwięcej uchybień stwierdzanych jest w małych prywatnych zakładach pracy, w których nadzór inspektora bhp sprawowany jest w formie umów cywilnoprawnych oraz w zakładach kontrolowanych po raz pierwszy. Najmniej uchybień stwierdza się w obiektach, w których funkcjonują służby bhp.

Tematem problemowym realizowanym w 2013 r. była ocena warunków pracy i narażenia pracowników zatrudnionych w warsztatach samochodowych. Skontrolowano 116 zakładów, w wyniku czego wydano 34 decyzje zobowiązujące pracodawców do usunięcia nieprawidłowości dotyczących najczęściej:

- nieodpowiedniego stanu higienicznego pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń i urządzeń higienicznosanitarnych,
- braku aktualnego spisu stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- braku aktualnych pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy,
- braku pełnej lub aktualnej oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy,
- braku stanowiskowych instrukcji BHP.

Tabela. Postępowanie administracyjno-egzekucyjne organów PIS w woj. lubuskim w latach 2012-2013.

Liczba	2012 r.	2013 r.
decyzji administracyjnych z zakresu higieny pracy, w tym:	546	497
dotyczących poprawy warunków pracy	312	212
nałożonych obowiązków, w tym:	1 318	1 077
obligujących do przeprowadzenia badań środowiska pracy	218	209
z zakresu substancji chemicznych i ich mieszanin	192	154
dotyczących oceny ryzyka zawodowego	125	100
w zakresie obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych	76	58
dotyczących czynników biologicznych	61	29
dotyczących substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym	14	47
z zakresu produktów biobójczych	9	8
upomnień	52	39
tytułów wykonawczych	7	6
postanowień o nałożeniu grzywny	8	5
na kwotę	16 210 zł.	1 630 zł.
nałożonych mandatów karnych	2	5
na kwotę	200 zł.	950 zł.

Spadek liczby wydanych decyzji i nałożonych obowiązków może świadczyć o systematycznej poprawie warunków bezpieczeństwa i higieny pracy w nadzorowanych zakładach.

Sporządził: Robert Michna